

השבת של רבי נחמן מברסלב

לזכרון נצח מורינו ר' ישראל דב אודסר בן ר' אייזיק שלמה, זצ"ל

וזאת הברכה ...

[ליקוטי הלכות ז', הלכות הלוואה ד', ט']

וזה כל עניין סדר **וזאת הברכה** שמשה רבינו בירך את ישראל לפני מותו, והזכיר וגילה מעלתם וחשיבותם על כל האומות לעין כל, להורות שאין להם חלק ונחלה בנו, אפילו בתורה שבכתב, כי הם לא רצו לקבלה רק אנו בני ישראל.

וזה שכתוב בהתחלת הברכה **ה' מסיני בא וזרח משעיר למו הופיע מהר פראן וכו'**, דהיינו שהחזיר התורה על בני שעיר וישמעאל שהם כלל כל האומות ולא רצו לקבלה, רק אנחנו בני ישראל עם קדוש קבלנוה מידו לידינו.

וזהו **תורה צוה לנו משה מורשה קהלת יעקב**, שהתורה צוה לנו דייקא ולא להם ואן להם חלק ונחלה בנו, ואין להם כח לפרש ולבאר שום מקרא כדעתם הרעה, כי התורה ניתנה רק לנו וכפי אשר אנחנו מפרשים אותה כפי קבלתנו כן יקום. וכל יניקתם וחיותם שצריכין לקבל מהתורה שמקימת הכל, צריכין לבא אלינו ולקבל מאתנו די חיותם, כי התורה שבכתב ובעל פה הכל שלנו.

וזהו שמסיים **אשריך ישראל מי כמוך וכו'**, שמזכיר חשיבות ישראל על האומות וכנ"ל. וזהו **ואתה על במותימו תדרוך**, שאנחנו נמשול בהם והם יהיו תחתינו, כי כל חיותם אפילו מתורה שבכתב הכל שלנו והם צריכין לשמוע אלינו, וכמו שנוכח לעתיד כמבואר בכל הנחמות ישעיה וירמיה וכו'.

וזהו שמסיים **ולכל היד החזקה ולכל המורא הגדול אשר עשה משה לעיני כל ישראל**, ופירש רש"י ששיבר את הלוחות לעיניהם. ולכאורה תמוה: מה עניינו לכאן שרוצה להזכיר גדולת משה וישראל, שמזכיר שבירת הלוחות? אך באמת, על ידי שבירת הלוחות, הראה משה גדול מעלת תורה שבעל פה, שאין שום שלמות לתורה שבכתב כי אם על ידי תורה שבעל פה. כי הם עשו את העגל ועבדו עבודה זרה ופגמו באמונה, ועיקר הפגם שלהם היה בבחינת אמונה הפרטיות שהוא בחינת תורה שבעל פה שזהו הפגם של כל עובדי עבודת אלילים; כי באמונה הכלליות בחינת תורה שבכתב הם מודים קצת, בבחינת **בכל מקום מוקטר ומוגש לשמי וכו' כנ"ל**, וכמו שמובן שם מעניינו בפרשת העגל, שאמרו **קום עשה לנו אלהים אשר לנו לפנינו כי זה משה האיש לא ידענו וכו'**, שאמרו שצריכין אמצעי בין ה' יתברך וביניהם, כמובא בדברי אדמו"ר ז"ל בהתורה ויסב (תורה ס"ב).

ועל כן, עיקר טעותם היה בפירוש דברי משה שאמר **לסוף שש אני בא וטעו בין שש לשבע** כמו שאמרו רבותינו ז"ל, היינו שטעו ופגמו בבחינת תורה שבעל פה שהוא פירוש תורה שבכתב, ועל כן טעו **אז בהפירוש של דברי משה** שהיו צריכין לפרשו בדרך האמת של בחינת תורה שבעל פה והם פגמו בזה ופירשו כדעתם הרעה של הערב רב, ועל ידי זה עשו מה שעשו.

נמצא שעיקר הפגם שלהם היה בבחינת תורה שבעל פה כנ"ל, ועל כן כשירד משה וראה את המעשה הרע הזה שנמשך להם על ידי שפגמו בתורה שבעל פה כנ"ל, על כן מיד שיבר את הלוחות לעיניהם, להורות להם שמאחר שכפרו בתורה שבעל פה שוב אין קיום לתורה שבכתב כי אין שום קיום לתורה שבכתב כי אם על ידי תורה שבעל פה כנ"ל; ועל כן מיד היו הלוחות כבדים על ידו ושרבם מיד, להורות שלפי דבריהם שכופרים בתורה שבעל פה כל התורה נתבטלה, חס ושלוש, אפילו שבכתב, כי אין קיום לזה בלא זה וכנ"ל.

ובזה תיקן משה תיקון גדול, וה' יתברך הסכים לדבריו, כמו שאמרו רבותינו ז"ל: **אשר שברת - יישר כחך ששברת**, כדי שלא יהיה נשאר להסטרא אחרא והקליפות יניקה מתורה שבכתב, שלא יוכלו להתגבר, חס ושלוש.

ואזי אחר כך מיד כשהתפלל לפני ה' יתברך וחזר ופייסו שימחל לישראל, אמר לו ה' יתברך שיחזור ויפסול לוחות שניות ויחזור ויכתוב עליהן מחדש, דהיינו שעתה צריכין לחזור ולקבל גם תורה שבכתב מחדש, כי צריכין לחדש הכל לחזור ולהמשיך התורה בבחינת תיקון הנ"ל, בבחינת שלמות תורה שבכתב ותורה שבעל פה, לידע מה לכתוב וכו', כדי לחזור ולהמשיך בחינת אמונה הפרטית, כדי להכיר חשיבות ישראל, ולא יתערבו עוד עם הערב רב ולא יטעו אחריהם. ועל כן לא ניתנו הלוחות אחרונות עד יום הכיפורים שאז נגמר תיקון זה כנ"ל, ונקבע לנו לכל שנה ושנה לחזור ולהמשיך התורה בתיקונים הנ"ל, שעל ידי זה נמתקין כל הדינים ונתתקן הכל כנ"ל.

ועתה נכון היטב מה שאנו מסיימין התורה בזה ששבר משה הלוחות, כי זהו **שבח משה וישראל**, כי על ידי זה סילק וביטל יניקת האומות מתורה שבכתב, שלא יוכלו למשול על ישראל, כי גילה שאין שלמות לתורה שבכתב בלא תורה שבעל פה, וכנ"ל.

סיפור

[כוכבי אור - ספורים נפלאים, ב']

מעשה שספר רבנו ז"ל. מעשה בעני אחד שהתפרנס עצמו מחפירת טיט למכור. פעם אחת חפר טיט, ומצא במקום שחפר אבן טוב שהיה שווי הון רב מאד, ולא ידע שווי. והלך לאומן שיאמיד אותה בשווי, וענה לו שאין בזה המדינה שיוכל לשלם שווי, וצריך לסע ללונדון לעיר המלוכה. אבל הוא היה עני ולא היה לו כסף לסע. והלך ומכר כל אשר לו, והלך מבית לבית בשביל הנדבות, עד שהספיק לו לסע עד הים.

ורצה לעלות על הספינה ולא היה לו מעות, והלך להקפיטן [לרב החובל] והראה לו המרגליות. ולקח אותו תכף הקפיטן על הספינה בכבוד גדול, ואמר לו: אתה בטוח גדול. ונתן לו חדר מיוחד [מחלקה ראשונה] ובכל התענוגים, כאחד מהנגידים הגדולים. והחדר שלו היה לו חלון לתוך הים, והוא היה תמיד **מתעלס** ומשמח נפשו עם הדימנט [היהלום], ובפרט בעת האכילה, שעל ידי השמחה והרחבת הלב טוב ורפואה שיתעכל המאכל בנקל.

ופעם אחת ישב לאכול, והדימנט [היהלום] היה מונח על השולחן **להתעלס** בו, וישן. בינתיים בא המשרת, ולקח המפה והפרורים ולא ידע מהדימנט [מהיהלום], והשליך הכל לים.

וכשהקיץ מהשינה והבין כל זה היה לו צער גדול, כמעט שיצא מהדעת ומה יעשה, והקפיטן הוא גזלן שיהרוג אותו בעד מחיר נסיעת הספינה. על כן עשה את עצמו שמח, כאילו לא ידע. ודרך הקפיטן היה בכל יום לדבר אתו איזה שעות, וכן בא ביום הזה והוא עשה את עצמו שמח, עד שלא הכיר בו שום שנוי. ואמר לו הקפיטן: הלא אני יודע שאתה חכם וישר לב, ואני רוצה לקנות תבואה הרבה למכור בלונדון, ואוכל להרויח הרבה ואני ירא שלא יאמרו שאני גונב מאוצר המלך, על כן יהיה הקנין על שמך, ואני אשלם לך במיטב. והוטב בעיניו ועשו כן.

תכף כשבאו ללונדון, מת הקפיטן ונשאר הכל אצל זה האיש, והיה כפל כפלים מהשוויין של הדימנט [היהלום].

להחיות עצמנו רק במה שמכירים רבי אמתי כזה, זכותו יגן עלינו, ועל כוחו נשענים כי לעולם לא נבוש, ותדע מחדש כי זכינו להיות מזרע ישראל ובחסדו הנפלא **נפשנו כציפור נמלטה מפח יוקשים** מהעלמות והסתרת נקודת האמת, המאיר עתה בכל העולמות מכל שכן בעולם הזה.

מעוצם חשכת המעשים וכסילות השכל נחשך האור ונעלם מאד עד שרבים לא די שאינם נהנים לאורו הגדול, אף גם הם חולקים ומתנגדים עליו מאד; ואני מזהירך ומזרזך שתזכור זאת בכל יום ויום היטב היטב, בכל מה שעובר עליך, כי לא דבר ריק הוא מכס, ברוך ה' אשר עזרנו עד הנה ברחמי להיות נקרא על שמו הגדול, כן יוסף חסדו עמנו, בזה ובבא, להיות נכלל עמו, ונפשנו תהיה נכללת לנצח, בתוך כלל כל הנפשות הנקראים על שמו ז"ל, ותקיים לבלי להתייאש מן הצעקה והשמחה תמיד.

שמיני עצרת

[מספר עצות המבוארות - סוכות/שמיני עצרת, י"ג]

◆ שמיני עצרת הוא בחינת תיקון המשפט. היינו המשפט שאדם עורך לעצמו, ומתבונן היטב אם הוא נוהג כהוגן בכל מידותיו ומעשיו. גם ההודאה במשפט ה', היינו האמונה האמתית שה' יתברך נוהג בצדק וביושר בכל משפטיו והנהגותיו, והאמונה שכל מה שה' יתברך מסבב עם האדם הוא בוודאי לטובה גדולה, בגשמיות וברוחניות, זה עיקר תיקון המשפט.

כך מבואר בלקוטי הלכות, הלכות ראש חודש, הלכה ו' סעיף י"א. ועל ידי זה זוכים לתיקון הברית.

תפילה

[מספר לקוטי תפילות ב', תפילה ה']

... ובזכות קדושת שמיני עצרת הקדוש, תזכנו לתיקון המשפט דקדושה, ועל ידי זה תצילנו תמיד מפגם הברית וממקרה לילה, חס ושלום, ותהיה הטיפה הקדושה נקלטת ונעצרת בקדושה גדולה כרצונך הטוב, ולא תהא נשחתת, חס ושלום, לעולם.

ותשמרנו ותצילנו מרבנים ודיינים שאינם הגונים, ותבטל כוחם וממשלתם מן העולם. חוסה עלינו כרוב רחמיו, וזכנו שיהיה לנו ולכל ישראל רבנים ודיינים כשרים שיעמידו הדת על תלו וידונו דין אמת לאמתנו, באופן שנוכה לתיקון המשפט באמת, ונוכה לתיקון הברית בשלמות בכל הבחינות באמת כרצונך הטוב.

רחם עלינו למען שמך, ומלא כל משאלותינו לטובה, **אם כבנים אם כעבדים, אם כבנים רחמנו כרחם אב על בנים, ואם כעבדים עינינו לך תלויות, עד שתחננו ותוציא כאור משפטנו איום קדוש.**

אכילה

[מספר אוצר היראה - אכילה - קע"ט]

על ידי אכילה דקדושה, שהוא בחינת אכילת הצדיק שאוכל לשובע נפשו, עד שעל ידי זה זוכה לדלות ולגלות המים שעל ידם גדלה האמונה, על כן על ידי אכילתו נתכפרין כל העוונות, שכולם נמשכין מפגם האמונה, שהוא בחינת היצר הרע שנקרא אל אחר, כפירות.

וזה בחינת **הכהנים אוכלים ובעלים מתכפרים**, וזה גם כן בחינת **מאימתי קורין את שמע וכו', משעה שהכהנים נכנסין לאכול בתרומתן**, כי על ידי אכילת הצדיקים והכהנים, על ידי זה נתתקנת האמונה הקדושה, שזה בחינת קריאת שמע.

וסיים רבנו ז"ל שהדימנט לא היה שלו, והא ראייה שנאבד ממנו. והתבואה היה שלו, והא ראייה שנשאר אצלו [און וואס ער איז געקומען צו זיין זאך איז נאר וויל ער האט זיך דער האלטין]. וכל מה שהגיע לענינו, הוא רק כי החזיק מעמד וכו'.

צדיק

[מספר אוצר היראה - צדיק - רל"ז]

הצדיק הוא מתייגע בעבודתו, עד והוא חפץ בכל עת להשיב כל אבדה לבעליה. אך כל זמן שהם רחוקים ממנו, הוא מוכרח לאסוף את האבדות אליו והם עמו עד דרוש אחיך אותו, **בבחינת אם לא קרוב אחיך אליך ולא ידעתו ואספתו וכו' והיה עמך עד דרוש אחיך אותו והשבותו לו.**

כי ההכרח לכל אחד לבוא אל הצדיק לחזור ולבקש אחר אבדתו, והצדיק לוקח כל אלו הנפשות הבאים אליו ומעלה אותם ומחדשם בבחינת עיבור, וממשיך על ידי זה חדושי תורה נפלאים ונוראים, ובזה משיב ומחזיר להם אבדתם. וגם על-ידי התורה שממשיך להם, הוא מאיר עליהם אור גדול, עד שיש להם כח בעצמם גם כן, לחפש ולבקש אחר שאר אבדתם שעדיין לא מצאו, כי בודאי אי אפשר להחזיר להם כל אבדתם המרובות מאד בפעם אחת, שלא יזיק להם רבוי האור חס ושלום, ובהכרח להחזיר להם מעט מעט כפי הכנתם והתעוררותם אל האמת.

ובכל פעם על-ידי שבאים אל הצדיק ומקבלין ממנו חדושי תורה, על ידי זה נמשך להם אור ונר לחפש על ידם אחר שאר אבדתם, כי האבדות צריכין לחפש אחריהם והחיפוש הוא בנרות כמו שאמר רבותינו ז"ל. והתורה נקראת אור ונר כמו שנאמר **כי נר מצוה ותורה אור**, ועל כן על ידי כל אור ונר של התורה והמצוות שהחכם מזהה אותם, על ידי זה הוא מאיר אור נשמתם, ועל ידי זה יכולין לחפש ולמצוא אבדתם, בבחינת **נר ה' נשמת אדם חופש כל חדרי בטן** (הלכות אבדה ומציאה - הלכה ג' - אות ב').

חיי מוהר"ן

[סימן תפ"ב]

פעם אחת, סיפר עמי מעניין ענוה ואיך הוא האמת וכו'. וכן סיפר עמי מעניין על מנת שלא לקבל פרס: **והלא אף-על-פי-כן, בהכרח שאני רוצה איזה דבר וכו'.** וכיון לי מחשבתי כי אלו הקשיות בעניני ענוה ובעניני זה היו עולים על דעתי והוא זכרונו לברכה בקדושתו הנפלאה כיוון לי מחשבתי. אך לא אמר שום ישוב ותרופה על זה, רק דבוריו היו כאומר שהוא יודע כל מחשבותי שעולים על הלב, אך אי אפשר עתה ליישב לי כל זה. והבנתי מדבריו שצריכין לזה רק יגיעה גדולה בעבודת השם ותפלה ותחנונים הרבה, אז נוכה לידע דרכי ענוה באמת, וכן לזכות לעבוד את השם שלא על מנת לקבל פרס. יהי רצון שנוכה מהרה לכל זה באמת ובשלמות.

מכתב

[מספר אבי הנחל ב' - מכתב ר"צ]

כבר דיברתי עמכם הרבה בעזרת ה' יתברך וכל ספריו הקדושים לפניכם, מי יתן שתתעסקו בהם תמיד ולילך בדרכיו הקדושים בכל עת, ואנו צריכים לומר אלפים פעמים אשרינו על כל תורה ותורה ועל כל חידוש וחידוש שזכינו לקבל ממנו, לולא תורתו שעשועינו לא היינו יכולים להתקיים עתה, באחרית הימים האלה, בצוק העיתים האלה, אשר באו מים עד נפש לכל אחד. ותהילה לאל, בחסדו הגדול הפליא לעשות עמנו, לגלות תורות כאלה ועצות עמוקות כאלה, על כל דבר ודבר, בדרכים נפלאים מאד בדרך תמימות ופשיטות גמור השווים לכל נפש.

ואף על פי כן, הכל נמשך ממעייני הישועה ממים עמוקים עצה וכו' עמוקים עמוקים מאד מאד, אשר אפילו מי שבא במעמקי מים ושיבולת שטפתהו, יכול למצוא גם שם את ה' יתברך ולהתקרב אליו מכל מקום שהוא. למען ה' ולמען ה' לבלי יתיישנו יזקינו בעיניכם חס ושלום חס ושלום דברינו, כי הם מתחדשים ונובעים בכל יום. אשרי המשים לב להם **מיר האבין זיך מער ניט מחי' צו זיין באר מיט דעם וואס מיר ווייסין פון אזוי אמתון רבי זכותו יגן עלינו** [לא צריכים

לעולם לא יאמר
ואת לא